

Štampa 10. in 25. dne v mesecu.

Članki morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.

Člani strokovnih organizacij,
priljubljeni strokovni komi-
teti za Slovenijo, dobivajo
list brezplačno.

Nekopirani se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

Uredništvo in uprava
Ljubljana, poštna predal 290.

Čekovni račun št. 13.562.
Telefon interurban št. 3478.

Enotna fronta

Že več let sem se pojavlja para-
la o enotni fronti in klic »Enotna
fronta« je zadnje časa naravnost
vztrajen.

V modernem delavskem gibanju
pač ni nikogar, ki bi ne pozdravil in
ne želel čim večje strnjivosti za svo-
jo osvoboditev se borečega proletari-
ata. Moč delavskega razreda ni za-
popadana samo v zavednosti organi-
ziranih, temveč še posebno v števil-
ni moči organizacije, ki v odločilnih
trenutkih zamore položiti polno te-
žo na tehtnico. Razkol, razdroblje-
nost paralizira vsak odločujoči mo-
ment in tam, kjer je razdrobljenost,
nesolidarnost, kapitalistu ni treba
biti v skrbeh.

Svetovna gospodarska kriza, ki
je povzročila dosedaj nepoznano
brezposelnost delavstva, tako po
svojem neizmernem obsegu kakor
po svojem trajanju, je istočasno vze-
la tudi delavstvu borbena moč, zrahl-
jala njene organizacije in buržu-
azija je znala to uporabiti v
svojo korist. Socialne pridobitve je
začela zmanjševati, jih odpravljati,
politične pravice skrajševati ali pa
jih celo zanikovati. V mnogih drža-
vah vihra danes zastava fašizma, ki
je zavihrala pač z znatno pomočjo
nesolidarnosti in razkroja ter med-
sebojnega razčiščenja in revolucio-
narnega dokumentiranja delavstva.
Dogodki v Nemčiji so groteskno po-
kazali, da kjer se pripravata dva,
tretji dobiček ima. In čeprav je tudi
tam obvladalo geslo »Enotna fron-
ta«, je zloraba tega gesla pripeljala
Hitlerizem.

Vprašanje enotne fronte je sicer
prav enostavno, če je iskrenost v
tistih, ki oznanjajo to parolo. Žal, da
je v to fronto tako rado ovita pre-
računjenost podvale, da v tej pa-
roli cepijo dlako, da s to parolo kre-
šejo iskre, katera bo bolj svetlejša
in bolj predpisno pravilna.

V rudarskih revirih je za časa
gladovne stavke plaval nad rudarji
fantom »Enotne fronte«. Priganjal jih
je v to fronto, a ne, da strnjeno, pre-
računljivo, organizirano stopijo ka-
kor eden za svoje pravice, temveč,
da se razdele v razne skupine in
licitirajo, kdo bo več zahteval. V ti-
sti paroli »Enotne fronte« se ni uda-
rilo po kapitalistih, ki so znižavali
mezde, temveč se je delavstvo za
nekakšne principe pretepalo medse-
bojno.

Strokovne organizacije imajo že
dolgoletne izkušnje, da lahko uve-
ljavijo zahteve delavstva z organizi-
rano disciplino, najmanj pa s trenu-
tnim izbruhom vsemogočih zahtev in
z vsemogočimi parolami, ki trenutno
sicer vžgejo, a se čez nekaj časa
razblinijo in ostane na bojišču samo
pogorišče.

Enotna fronta se ustvarja od zdo-
laj, to je jasno, vendar se baš v tej
besedi »od zdolaj« nahaja toliko iz-
rabljanja in zahrbtnosti, da se ide-
alnemu borcu-delavcu že kar gnusi.
Kaj je to »od zdolaj«? To ni vsak-
danja množica, katero naščuva nek-
do, ki v resnici ni »od zdolaj«, da
nastopi v tej ali oni akciji. Ne, to so
razredno zavedni delavci, ki s svojo
odločnostjo, s svojo resnostjo privle-
čejo nezavedne množice pod svoj
prapor in znajo urediti, da ta mno-
žica sledi njih direktivam. Nikakor
pa ne morejo in ne smejo dopustiti,
da bi te množice, trenutno razdra-
žene od kakšnih provokatorjev, za-
htevale, pa če tudi trenutno, učinko-
vite zahteve, a ko bi zadele na od-
por, se razblinile kakor dim. Ne. Saj
tudi v vojni armade ne planejo kar

Obrekovalcem in natolcevalcem!

Sodrug mi poročajo, da naši na-
sprotniki ne vedo nobenih stvarnih
razlogov, ki bi z njimi nastopili proti
naši listi, ampak se bore samo z iz-
mišljotinami in klevetami proti moji
osebi. Povedalo se mi je, da neka-
teri nacionalisti javno trdijo, da sem
lastnik več rudnikov in tovarn ter
da moji delavci delajo za mezdo en
dinar na uro. V prevajškem srezu
pripovedujejo nacionalisti, da sem
član upravnega odbora Narodne ban-
ke in da imam kot tak mesečno pla-
čo Din 28.000.

S tem izjavljam, da vse moje to-
varne in rudnike poklanjam tem na-
cionalistom, treba je samo, da si iz-
volijo delegacijo, ki lahko vsak čas
pride in jih prevzame. Od delavcev
zaposlujem v svojem gospodinjstvu
samo eno hišno pomočnico, ki na-
domestuje mojo ženo, medtem ko
ona deluje v delavskem gibanju in
upravlja oskrbovališče za siromašne
delavske otroke. Ako nekdo od na-
cionalistov najde samo še enega mo-
jega delavca, sem pripravljen, da ga
na svoj račun pripeljem v Ljubljano
in da ga na svojih ramah nosim tri
ure po ljubljanskih ulicah z napisom,
da je to delavec Živka Topalovića.
Nacionalisti pa naj gredo pred nama
in naj to glasno oznanjajo vsemu
svetu.

Nadalje pooblašчам nacionaliste,
da počenši od danes, pa do konca
mojega življenja dvigajo pri blagajni
Narodne banke v Beogradu mojo na-
grado, katero po njihovem pripove-
dovanju dobivam kot član uprave
nega odbora Narodne banke in da
jo razdele med svoje pristaše v pre-
valjskem srezu, pri čemer pa pripo-

minjam, da za prejeto vsoto ni treba
nikomur izstavljeti nobenih potrdil.

Čujem tudi, da je g. Bučar, tajnik
nacionalističnih organizacij, trdil, da
sem preprečil sprejetje zakona o mi-
nimalnih mezdah. Ako je g. Bučar
kaj takega trdil, potem laže in obre-
kuje. Pozivam ga, da svoje obreko-
vanje javno dokaže. Če tega ne bo
storil, mu bom ob prvi priliki pljunil
v lice kot nedostojnemu javnemu de-
lavcu in pozivam vse moje prijatelje,
da store isto.

G. Bučar je šel v delegaciji De-
lavskih zbornic skupno z 12 našimi
sodrugmi k ministru financ v Beogra-
du. G. Bučar je moral slišati na last-
na ušesa, da sem jaz v imenu vse
delegacije zahteval, da se sklene za-
kon o minimalnih mezdah in ukine
1 odstotni dodatek na uslužbenški
davek. Ako je g. Bučar trdil naro-
be, potem je zavedno lagal in nosi
za to tudi vso moralno odgovornost.

Sicer pa so vsa ta in njim po-
dobna obrekovanja en dokaz več,
kako zelo se naši nasprotniki boje
naše volilne akcije. Edino, kar jim je
še preostalo, je osebna gonja in ob-
rekovanje, čeprav vedo, da je naša
lista, lista delavskega gibanja in ne
moja osebna lista, da naši prijatelji
ne glasujejo za mene, nego za de-
lavsko socialistično gibanje. Jaz se
bom podvrgel najstrožji disciplini
tega gibanja in s svojo osebo in svo-
jim mandatom ne bom nikoli razpo-
lagal sam, ampak socialistično de-
lavsko gibanje. Tako je bilo to pre-
teklih 35 let, odkar pripadam temu
gibanju in tako bo ostalo do konca
mojega življenja.

DR. ŽIVKO TOPALOVIĆ.

takoj v naskok, ne glede na ugoden
položaj, če ni poveljstvo dovolj do-
bro preračunalo dovoljen izid nasko-
ka in naskočijo točno po danih na-
vodilih.

Dokazov je dovolj, da se ne skli-
cujemo samo na Nemčijo, kjer so
delavske armade 5 milijonov in 7
milijonov radi medsebojnega raz-
glabljanja, kdor je bolj dosleden, se-
daj razkrojene in je vstal nacional-
ni socializem. To se vidi v malih ak-
cijah delavstva pri nas, zadnji dokaz
nerazumevanja ali zlorabljanja para-
le »enotna fronta«, pa je bil podan
te dni na političnem polju v pripra-
vah so za volitve v Narodno skup-
ščino.

Delavstvo je postavilo svojo li-
sto, »listo delovnega ljudstva«, z no-
silcem dr. Živko Topalovićem. Vse
je bilo v redu. Enotna fronta vsega
delovnega ljudstva je pravilno po-
vdarila, da ni glavno ime kandida-
tov, glavno je lista delovnega ljud-
stva, glavno je markantna, enotna,
mogočna demonstracija delovnega
ljudstva. Da ta ali oni ni
zadovoljen s tem ali onim ime-
nom na kandidatni listi, je razum-
ljivo, ker nikdar in nikjer ne bo
eden vsem všeč. Razlogi postranska
stvar, ker razlogi so zopet pojmo-
vanje tega ali onega vprašanja, s tega
ali onega stališča.

Kratko: Lista je bila proglašena,
enotna fronta manifestirana, mogo-
čen shod v veliki dvorani »Uniona«
s 5000 zborovalci je bil enodušen
krik: »vsi v enotno fronto«, je od-

meval po dvorani. Popoldne je srez-
ka konferenca postavila kandidate
za Ljubljano in okolico. Soglasno so
bili izvoljeni in — ni minilo še 24
ur, pa je, po stari navadi, nekdo ho-
tel biti še bolj revolucionaren, ho-
tel biti čist pred proletariatom in
čisti marksist, da rabim te že pre-
več oglodane izraze — pa se je eno-
tna fronta sprovcirala. Kandidat, ki
je na srezki konferenci odločno izja-
vil, da sprejema kandidaturu ker ta-
ko želi delavstvo, je drugi dan v
klerikalnem »Slovenecu« izjavil, da
kandidaturo odlaža, ker mu je tako
naročilo delavstvo.

In vprašal sem se:

»Katero delavstvo? Ali tisto s
kravato okrog vratu in pri mizah
razglablajočih o problemih delav-
stva?«

»Slovenec« je bil s tem od tega
»delavstva« priznan kot uradno de-
lavsko glasilo.

Če ni tako pojmovanje enotne
fronte groteskno zasmehovanje de-
lavskega gibanja, če ni to provoka-
cija, ne vem kaj naj še rečem.

In naenkrat se je našla nova fron-
ta »delavstva« proti delavstvu ter je
proglasila:

»Triša Kaclerović bo nosilec de-
lavske liste.« »Enotna fronta od spo-
daj«, je zopet bila v veljavi.

In v »Unionu« v mali dvorani je
kakšnih 200 »voditeljev od spodaj«
zborovalo, pililo vsemogoče pike in
vejice, nazadnje pa se celo med se-
boj krepko sporeklo. Kajti do naj-
tanjše finese izpiliti pravilno pojmo-
vanje marksizma, ni tako enostavna

stvar in noben rad svojega prvenstva
ne odstopa drugemu.

A Triša Kaclerović je brzojavil:
»Nobene liste ne postavljam. Lo-
jalen sem za listo Živka Topalovića.«

Pa je uradno glasilo enotne fron-
te »Slovenec« prineslo:

»Pavle Pavlovič bo sedaj nosilec
delavske liste proti Topaloviću.«

In tako je ta »enotna fronta« v
vseh srezih med delavstvom vzbudi-
la pomilovalne nasmehe in krepke
pljunke.

Kaj sledi iz tega?

To, kar smo že v začetku pove-
dali. Pojm enotne fronte se ne sme
napačno tolmačiti. Delavstvo ne sme
pustiti, da bi se neodgovorni ljudje
igrali z njim in na njegovih hrbitih
klesali takšne enotne fronte. Poglej-
te vse tiste, ki zlorabljajo ta pojm
kaj so, kaj delajo, kaj so že žrtvo-
vali, kaj so že naredili in če ste jih
videli z vami v odločilnih bitkah in
tudi takrat, če je bil kje poraz, s čim
so vam stali ob strani.

In vedeli boste, kdo so.

Volitve v Narodno skupščino, v
katerih delavstvo postavlja svojo li-
sto delovnega ljudstva, so cesta, na
kateri lahko delavstvo pokaže, če se
še zaveda samega sebe in koliko ga
je, ki hoče, da se sliši tudi njegova
beseda.

To buržoaziji ni prav. V dana-
šnjem volilnem gibanju vidite vsi
vseposod, da je kapitalistov strah
lista delovnega ljudstva. Stavijo raz-
ne ovire. Skupnost in odločnost in
enotnost delavstva zmaga je te ovire.

Komu v korist so se oglašili ne-
odgovorni in brez vednosti Triše
Kaclerovića, z listo Triše Kaclerovi-
ća? — Ali ni morda tu provokacija?
— Da se zlomi mogočna demonstra-
cija delovnega ljudstva?

Vi, delavci, sodite!

Kršitev socialnih zakonov

OUZD je sporočil »Delavski
zbornici«, da banska uprava stoji
glede javnih del, ki se vrše z Bed-
nostnim fondom, na stališču, da se
glasom predpisov o javnih delih za-
poslene delavce zavaruje lahko le
za slučaj nezgode, ne pa tudi za slu-
čaj bolezni.

Torej, delavstvo naj samo plačuje
Bednostni fond, naj se vrše javna de-
la iz tega fonda, a delavec naj ne bo
zavarovan za slučaj bolezni, naj se
oficijelno kršijo predpisi socialnih
zakonov.

Osrednji urad za zavarovanje de-
lavcev v Zagrebu pa je odločil, da so
delavci zavezani zavarovanju za bo-
lezen in nezgode. To svoje stališče je
SUZOR sporočil tudi ministrstvu za
soc. politiko že 25. oktobra 1934.
Banska uprava pa kljub temu ne iz-
da odločbe, da bi posamezne inici-
ce zavarovale svoje delavce, ki so
zaposleni iz kreditov Bednostnega
fonda.

Delavska zbornica je poslala ban-
ski upravi v Ljubljani sledečo pred-
stavko:

Podpisana zbornica se pridružuje
popolnoma pravnemu stališču Sredi-
šnjega urada za zavarovanje delavcev,
po katerem velja uredba o zasilih de-
lih le za zasilna dela, ki se financirajo
iz državnega proračuna, medtem ko sta
veljavna za dela pri javnih delih iz
Bednostnega fonda le obstoječi zakon
o zavarovanju delavcev in uredba o
Bednostnem fondu. Ostro je obsojati
de lege ferenda določilo uredbe o jav-
nih delih, ki govori, da država delav-
cev res ni dolžna zavarovati za slučaj
bolezni. Vendar je pri delih iz Bed-
nostnega fonda pravni položaj še druga-
čen. Kraljevska banska uprava v tem

primeru brez višje sile zakona in celo proti zakonu bolezensko zavarovanje pri Bednostnem fondu zaposlenega delavstva odklanja.

S tem podpira tudi od svoje strani stremljenje, naj se ne vršijo preko javnih del veljavni socialno-politični zakoni.

Mi smo ponovno v vlogah na naslovno upravo opozarjali, kako škodljivo je, če se morejo podjetniki v svojem

odporu proti socialnemu zavarovanju sklicevati na postopanje države, banovine in drugih javnih oblasti in kako veliko nerazpoloženje ustvarja to med delavstvom in zahtevamo, da se zakoni spoštujejo.

Mi smo dolžni obrniti na to ob tej priliki ponovno pažnjo p. n. naslova, pa tudi delavstva.

Ljubljana, dne 27. marca 1935.

Delavci, ki morajo k vojakom ali na orožne vaje, morajo, ko se vrnejo, biti sprejeti nazaj v službo

Dogajalo se je vedno, da je delavec ali nameščenec, ko je bil poklican k vojakom ali samo na orožne vaje moral zapustiti službo, a ko se je vrnil, je našel mesto zasedeno in ni mogel dobiti dela.

Minister vojne in mornarice je zoper tako postopanje delodajalcev protestiral pri ministrskem predstvi, z zahtevo, da se to več ne sme dogajati. »Vojaska služba,« pravi minister vojne in mornarice, »je najvišja dolžnost državljana in mu ne sme odjedati kruha. Delodajalec, ki to dela, dela proti državi! Zato se mora najenergičneje proti temu postopati. Zakon o strojstvu vojske in

mornarice ima odredbe, ki zaščitijo vsakega posameznika in njihove družine. Tako na pr. čl. 48 predpisuje, da tiste osebe, ki so morale pustiti službo radi odsluževanja kaderskega roka imajo prvenstvo za zopetni sprejem v službo, a čl. 362, 363 in 368 predvideva in predpisuje podporo družinskim članom siromašnim vojnim obveznikom, ko vrše vojaško službo.

Zato je odrejeno, da vsi resori oblasti pazijo, da se ta zakon ne krši. Delavci pa, ki so prizadeti, naj si to dobro zapomnijo in se po tem ravnaajo.

Da boste vedeli!

Tam v Prekmurju izhaja listič »Ljudska Pravica«. Piše prav čedno in zabavlja čez kapitaliste. Kakor Hitler, dokler ni bil na oblasti. Malo se je vendar že tej »Ljudski Pravici« spodrsnilo in ji je maska nekoliko zdrknila z obraza. Razjarila se je namreč nad nosilcem liste delovnega ljudstva dr. Ž. Topalovićem, češ, da ne bi smel biti on nosilec na listi delovnega ljudstva. Gospodje, ki imajo

besedo pri »Ljudski Pravici«, že vedo, zakaj bi ne smel biti dr. Topalović, ki ga je delavstvo postavilo za nosilca liste, nosilec liste delovnega ljudstva.

Delovno ljudstvo po deželi in v tovarnah ni vse zlato kar se svetli in ni vse »Pravica« četudi ima priimek »Ljudska«, zato bodite oprezní, da vas pri primerni priliki ne ugrizne.

Premislimo

V težkih časih, ki jih preživlja delavstvo, neki zahtevajo, da je ves aparat, ki služi njemu, pa najsi bo v defenzivne ali ofenzivne svrhe, prikrojen tako, da se mora vsak čas postaviti v aktivno borbo vse razpoložljive sile. Iz tega in takega razmerja se je tudi že skoro pred letom dni ustanovil medstrokovni odbor, kot pomožni organ pri »Strokovni komisiji«, da premosti neaktivnost, nekako praznino, ki se čuti v našem strokovnem organizmu. Tu je polno central, vsaka s svojimi pravili, pravilniki, centralnimi odbori, s svojimi financami, z vrhovno centralo »Strokovno komisijo«, ki pa je bolj apelacijski forum, kakor pa izvršilni. Toda ta »Medstrokovni odbor«, je neposredno po ustanovitvi zaspal in do danes spi spanje pravičnega.

Prav sedaj pa se je pojavila zopet ambicija po ustanovi takšnega, mrtvorjenega odbora, katerega naloga naj bi bila tesnejša povezanost med grupami raznih strokovnih podružnic v svrhu ojačenja avtoritete, za primer vršenja raznih akcij; agitacij, protestov, kakor tudi medsebojnega podpiranja ob priliki razredne borbe, pa naj bo ta defenzivnega ali ofenzivnega značaja.

Takšen medstrokovni odbor bi igral res pomembno vlogo v strokovnem gibanju v Ljubljani, okolici, kakor je to v Celju in Mariboru. Ali moral bi imeti polnomočje in dovolj avtoritete, da bi mogel vse svoje sklepe realizirati tudi če bi morda poedine skupine ne soglašale. Moral bi biti popolnoma neodvisen od central poedinih strok in podrejen le eni instanci »Strokovni komisiji«. Tudi bi nanj ne smele uplivati nobene intrige, kakor tudi ne na poedince v tem odboru. Le tak odbor bi bil jamstvo za pravilnost podvzemanja vsake akcije.

Če pa pogledamo stvar od druge strani in se uživamo v dejansko stanje in z njim računamo, moramo lepo priznati, da bo igral zopet podrejeno vlogo in to ne le eni, nego kar najmanj trem instancam, to je: »Strokovni komisiji«, poedinim sindikatom in podružnicam. Osnovna misel o ustanovitvi takšnega odbora ni bila slaba, a praktično se pri stanju, kakšno je, ni obnesel. Ker prvi neposredni organ od spodaj je odbor po-

družnice, nad njim centralna uprava in kot pokrovitelj nad centralo »Strokovna komisija«, katere pomožni organ je tudi »Medstrokovni odbor, katerega sklepi bi pri razumevanju pomena Medstrokovnega odbora počasno romali od ene instance do druge in končno dobrih prekrojeni ali pa briskirani. A tudi če bi prišli skozi nespremenjeni, bi na tej birokratični poti rabili gotovo toliko časa, da bi bilo prepozno za kako akcijo.

Toda nekaj je potrebno, da se ukrene. A kaj?

Pri sedanjí povezanosti in tudi če se pokliče v življenje »Medstrokovni odbor«, je stvar brez potrebnega elastičizma in ne more dovolj hitro funkcionirati, da bi pravočasno služila stvari. To se je v praksi najbolj videlo ob priliki gladovne stavke v Trbovljah. Predno so bile opravljene vse formalnosti in priprave za solidarno stavko, v znak protesta je bila stavka z neuspehom končana.

Razume se pa, da ideja tesnejše skupnosti, v svrhu ojačenja moči proletarijata, ki se je porodila kot nujnost v borbi za svoje ekonomske zahteve delavstva od spodaj, se ne more zamenjati za kakšno skupnost pri raznih odborih, kjer se skupnost toliko ne rabi. Močna skupnost more biti le tista, ki se bo porodila v borbi delavstva, od spodaj in ta skupnost se že uveljavlja in terja temeljite reforme obstoječih ustanov. Ta skupnost je prvi korak k enotnemu, vse stroke obsegajočemu gibanju in organiziranju v enotno organizacijo z enotnim programom, enotnimi pravilniki, enotno upravo, ki pa bi morala biti prikrojena tako, da ne bi trpela nobena stroka. Takšna organizacija bi imela vso avtoriteto in odločujočo moč in bi nje sklepov ne mogel nihče briskirati. Tako bi tudi ne potrebovala »Medstrokovnih odborov« kot pomožnih organov, kjer bi bila samo tesno povezana in bi lahko ukrenila v potrebi v najkrajšem času vse potrebno.

To vem, da se ne da ustvariti čez noč in ne v par mesecih, ker je za to treba najti razumevanja vsega v poštev prihajajočega delavstva, a misliti na to in delati na to je nujna potreba, če hočemo, da bomo času primerno močni in vršili svoje po-

slanstvo v enem pravcu, ki nam ga je začrtal Karl Marx.

Mazovec Josip.

Opomba uredništva: Prinašamo ta dopis z željo, da bi o njem spregovorili tudi drugi strokovničarji. Seve, radi skrom-

Davščina na avtomobile ukinjena Nove davščine na riž, kavo, kakao in karbid za razsvetljavo

Finančna davčna politika se bistveno še ni izpremenila, zakaj se vedno je usmerjena na indirektne davščine. V banovinskih proračunih je finančni minister črtal 20 odst. na direktne davke. V dravski banovini je znižal računsko takso na 2 odst. Prenosna taksa za realitete je bila znižana na 1 odst. Črtane so tudi takse na premog, nafto in električno luč. S prvim aprilom je bila odpravljena taksa za avtomobile, za državne in banovinske. Taksa za avtomobilske vožje je bila znižana oziroma odpravljena. Zaradi teh popustov pa je uvedena nova banovinska užitnina na kavo, kakao, čaj, riž in karbid.

nega prostora jednato, kratko, konkretno. Posebno treba razčistiti pojmi »od spodaj«. Ker samo govoričenje »od spodaj« brez konkretne obrazložitve, je prazno in si ga vsak tolmači po svoje. Današnji članek »Enotna ironia« kaže, kako se ta pojmi vedno netočno razumeva.

Davek za riž znaša 1 Din za kg, ne-luščeni 0.50 Din, za kavo 2 Din, za kakao 2 Din, za čaj 20 Din, za karbid 1.50 Din (za razsvetljavo namreč). Industrija bo z novimi davčnimi določbami precej profitirala in pa lastniki avtobusov. Konzumenti pa bodo, zlasti v naprednejših delih znatno obdavčeni.

Praktično bi razbremenitev industrije imela pomen, če bi sedaj industriji znižali tudi cene svojim izdelkom. Če se to ne zgodi, bodo industriji samo profitirali. To pa ne bi bilo ne v interesu konzumentov in ne države.

Takšna je kapitalistična anarhija

»Zemljoradniška zadruga«, organ glavnega saveza srbskih zemljoradniških zadrug v Beogradu prinaša v svojem uvodniku od 31. marca 1935 bilanco svetovne kapitalistične gospodarske politike.

Bilanca izgleda tako-le:

Ženevska komisija za omiljenje bede je izdala svoje poročilo o stanju bede na svetu. Tu stoji zapisano, da je leta 1933 umrlo od lakote in se ubilo radi lakote 2 milijona 400 tisoč ljudi. Istega leta, torej 1933 so kapitalisti, da bi dvignili cene in sebi zagotovili profit, uničili samo življenjskih potrebščin 720 tisoč vagonov.

Ako to preračunamo na minute, izgleda reč tako-le:

Vsako minuto je bilo uničeno 20.000 kg pšenice.

Vsako minuto je bilo uničeno 2000 kg riža.

Vsako minuto je bilo uničenega 4½ kg sladkorja.

Vsako minuto je bilo uničeno 50 kg kave.

Vsako minuto je bilo uničeno 110 kg konzerv.

Ves ta čas uničevanja, da se doseže večji dobiček je

vsako minuto umrlo 30 ljudi od lakote.

Vsako minuto se je 20 ljudi ubilo radi bede in lakote.

In vse to v letu 1933.

Da bi kapitalisti tisto, kar so uničili, podelili ubogim, bi rešili

vsako minuto 50 ljudem življenje.

Štrajki

Delavci, zaposleni v veliki žagi »Slaveka« v Pakracu so stopili pred 14 dnevi spontano v stavko. Štrajka več sto delavcev in danes, ko to pišemo, se štrajk širi tudi na lesne delavce v gozdovih.

Vzrok, ker je bilo veliko delavcev odpuščenih.

Delodajalec se izgovarja, da nima dela in mora odpuščati.

Delavci tega ne verjamejo. Predložili so po svojih zastopnikih naj se zniža delovni čas, ali naj se upostavi dve zmeni, ter bi vsaka delala po 8 dni.

Delodajalec pa je rekel, da z organiziranimi delavci ne mara razgovarjati.

In delavstvo je odgovorilo s štrajkom. V slogi, disciplini in odločnosti delavstva je delavska moč in jo je s štrajkom pokazalo.

Štrajk rudarjev v Ladanju Donjem je zaključen. Po 180 urnem gladovanju v rovih 60 m globoko v zemlji so zmagali.

Rudarji so namreč mesto denarja dobivali bone, a te bone ni nikdo hotel jemati, da so jih morali čevljarjem, krojačem itd. prodajati za 50% ceneje.

Ker intervencija rudarske organizacije in Delavske zbornice, da se to odpravi in zaslužek delavstvu izplača, ni nič pomagala, so 21. marca t. l. ob 2. uri popoldne stopili vsi v gladovno stavko. 130 rudarjev je sklenilo: zмага ali smrt. »To, kar smo krvavo zaslužili, moramo dobiti,« so rekli, »ali nas pa pokopljite v rovih.«

Na vse mogoče načine se je delalo, da bi spravili rudarje iz rogov. Kajti onesveščene so iznašali iz rogov. Ali ko so se zopet zavedli, so se zopet vrnili k svojim v rove. Vsak poskus spraviti jih iz rogov, so rudarji odbili, razen, če se jim izplača krvavo zasluženi zaslužek.

Naposled se je s posredovanjem odločilnih faktorjev našel potreben denar. In 27. marca ob 12. uri ponoči so rudarji stopili iz rogov in takoj jim je bil izplačan zaslužek.

Tako je po enem letu razburljive in odločne borbe končan štrajk. In 30. marca se je zopet začelo delo. Vse ljudstvo v Ladanju Donjem se divi temu krasnemu primeru delavske solidarnosti. Zares pravi enotni fronti.

Mladi delavci v Nemčiji izgube delo

Hitlerjeva vlada je naznanila nov načrt pobijanja brezposelnosti, ki ga bo pričela izvajati s prvim aprilom. V smislu tega načrta bodo mladi delavci izgubili službe v industrijah in nadomestili jih bodo starejši delavci in tisti, ki morajo skrbeti za družine. Mlade delavce bo potem vlada poslala na kmetije, da bodo delali za kmete, ki potrebujejo njih pomoč, v »prestovoljna« delavska taborišča in v kraje, kjer se grade razni projekti.

Načrt dolga drastične kazni in vlada ga bo zlasti izvajala v spodnjem poreskem distriktu, potem ga pa bo raztegnila na vso državo. Vse pozicije oseb, ki so stare manj kot 25 let, bodo pod državno kontrolo in tako bo delavski trg konsolidiran

pod državno dominacijo. »Na ta način,« pravijo vladni uradniki, »bo državni delavski departement postal del narodnega konstrukcijskega programa in s tem bo sistem brezposelnostnega zavarovanja potisnjen v ozadje.«

Nemčija ima danes nad dva milijona brezposelnih delavcev in cilj novega načrta je redukcija tega števila na 800.000. Doslej ni Nemčija določila slične omejitve v kampanji, da se zniža število brezposelnih. Ako bo vlada dosegla svoj cilj, bodo hitlerjevci lahko naglašali, da je bila izpolnjena večkrat izrečena obljuba, da je Hitler preskrbel nemškemu ljudstvu delo in kruh.

Če bo pa s tem mladina zadovoljna, bomo videli.

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

Opozorilo!

Vsem blagajnikom podružnic Saveza metalških radnika Jugoslavije

Po Jugoslaviji potuje inozemski delavec Nemetz Adalbert, strugar (Dreher) ter se izdaja za emigranta iz Avstrije ali iz Nemčije. V resnici je pa Čehoslovaški državljani in kot naveden inozemec izgnan iz Beograda.

Clanske legitimacije, ki jih ima pri sebi inozemskih Savezov so falsifikati in ako se pojavijo v kateri izmed naših podružnic, imajo se te legitimacije odvzeti in poslati centrali.

Centralna uprava.

S. Fajs mrtev.

V obupnem položaju se je s. Fajs pretrgal nit življenja dne 23. marca 1935 okrog 11. ure dopoldne. Duhovnik se pogreba ni hotel udeležiti, ker pravi, da je izvršil samomor v normalnem stanju, vemo pa, da če bi se dobilo kako izpričevalo, da je to napravil v kaki zmedenosti, potem bi bilo mogoče. To samo v toliko, v registracijo, važno pa ni.

S. Fajs je bil pokopan kakor se spodobi za člane S. M. R. J., kod borec za pravico. To se je pokazalo. Nosili so krsto obrtni zaupniki tovarne A. Westen. S. Vodopivec, predsednik podružnice, se je ob odprtem grobu posloval, ter izrazil našo proletarsko bol. Pečci »Svobode« so zapeli žalostinko. Med ogromno udeležbo je bilo marsikatero oko solzno. Umrli je mož, duh njegov je med nami.

Izlet na Jesenice.

Naša podružnica priredi na Binkoštno praznike izlet na Jesenice.

Opozorjamo vse člane, da se prijavijo za izlet pri naših podružničnih zaupnikih ali pri svojih subkasirjih in da plačajo do konca aprila, da nam bo mogoče v pravem času tudi izvesti potrebno. Pokazati moramo, da vstajamo. Priložnost nam je dana, da obiščemo naše sotrpine. Vožnja tja in nazaj stane 40 Din.

Zunanje podružnice pa prosimo, če se hoče kdo izleta udeležiti, naj se obračajo na naslov: Savez Metalških Radnika, podr. Celje, Delavska zbornica.

RUDARJI

Da izve javnost!

Ze večkrat smo opisovali trpljenje in izkoriščanje rudarskega delavstva kredvsem pri takozvanih malih rudnikih. Danes pa imamo priliko, da navedemo konkreten primer, kateri naj vsaj nekoliko posveti v temo socijalnih krivic, ki se dandnevno vršijo nad delavstvom v spodaj navedenem nacijsionalnem rudniku, kakor ga podjetniki sami imenujejo.

V rudniku Šemnik pri Zagorju ob Savi, o katerem je bilo izgovorjenih že mnogo kritičnih, je v sredi oktobra l. l. stopil v delo rudar N. N. Ko je pa dne 23. marca t. l. vzel knjigo in obračun, ker je dobil delo v Srbiji, mu je poslevoedeči uradnik napisal spričevalo v delavsko knjigo, da je bil pri podjetju zaposlen samo od 21. januarja t. l. pa do 1. februarja t. l. Torej samo 10 dni. A iz njegovih plačilnih listkov, ki nosijo uradni naslov podjetja, je pa razvidno, da je napravil v oktobru mesecu 13 in četrt šihov, v novembru 41 šihov, v decembru 23, v januarju t. l. 34 in četrt, v februarju pa 3 šihote in 7 ur. Torej skupno 116 šihov a Din 20, za katere se mu je poleg vseh ostalih odtegljajev odtegnil še prispevek za bolniško in pokojninsko zavarovanje. To je sedaj samo eden slučaj. Kje so pa drugi. Delavci se namreč boje pokazati svoje plačilne listke iz resnične bojazni, ker bi potem ne bili več sprejeti v delo.

Sedaj pa vprašamo našo javnost, ali ni to naravnost socijalni škandal, da se ne izrazimo hujše, da si upa podjetje delavcu izstavljeti netočno spričevalo, da škoduje evidenci članstva pri pokojninski blagajni in tretjič da grdo izrablja delovne sile in ne plačuje 50% doklade za nadurno delo.

Ker je to podjetje »narodno«, kakor pravi g. Bonča sam, pozivamo Narodno strokovno zvezo, da gre tja in napravi red in poskrbi, da bodo obstoječi socijalno zaščitni zakoni tudi pri narodnih podjetjih dobili svojo veljavo.

»Poštenost« brez primere.

Prinašamo spodaj navedeno izjavo sođr. Vočko Vinko iz Zabukovce, iz katere je razvidna vsa poštenost Narodno strokovne zveze. Ker jim manjka lastnih članov in zato sposobnih ljudi, si jih kar sami vpišejo, neglede na to, če se dotični s tem strinja, samo da se v javnosti pokažejo velike.

Neznosne razmere v naših rudnikih.

Izgleda, da v naši državi rudarstvo, kot poklicno delo, v veliki večini za prizadeto delavstvo ni ničesar drugega, kakor prisilno delo za politične kaznjence v Sibiriji v predvojni Rusiji. Vendar še takrat je moral dotični biti predhodno obsojen na to delo. Pri nas v rudarski industriji pa niti to ni, ker je delavstvo pod težo razmer primorano, da prime za delo pod vsakim pogojem. Ne samo, da se v rudarski industriji socijalno zaščitno zakonodajo najmanj upošteva, se za varnost in zdravje rudarjev prav nič ne da, je pa priganjaški sistem izveden do skrajnosti. In to kar je največji socijalno-kulturni škandal, je pa to, da mora delavstvo še za svoje, že zaslužene sramotne nizke mezde, čakati mesece in mesece, in končno pa še z gladovnimi stavkami podjetnike prisiliti, da jih izplača.

Oglejmo si nekatere rudnike:

V rudniku LIBOJE, družba z o. z. v Ljubljani, kateri na čelu stoji visoki narodni rodoljubi, so delavci vsled težkih pogojev, pod katerimi so morali delati, v akordu komaj zaslužili 17 Din na šiht. Ko so zahtevali razliko do temeljne mezde, na kar podjetje ni pristalo, so rudarji proglasili stavko v rovi. Še le po večurnih pogajanjih je podjetje pristalo na izplačilo razlike, na kar so rudarji zapustili rove. Sedaj pa pravi podjetje, da bo radi male storitve te delavce reducirali in druge v delo sprejelo. Obstojeko kolektivno pogodbo je že odpovedalo.

V rudniku Leše, kjer je že od začetka tega leta obrat ustavljen, še dolguje podjetje na izplačilo delavskih plač celih 5 mesecev, in je sploh vprašanje, kdaj bodo ti delavci do svojih plač prišli.

V rudniku Sv. križ pri Rogški Slatini last združenih tvornic stakla d. d. Zagreb, se tudi neredno izplačuje delavstvu. To bo treba gospodom dopovedati, da rudarji niso nič manj vredni kakor drugi delavci.

O škandaloznih razmerah pri rudniku Šemnik pri Zagorju pišemo na drugem mestu.

Pri rudnikih T. P. D. je pa beda rudarjev že itak neznosna vsled vednega praznovanja šihov. Pri teh rudnikih je potrebno povdariti predvsem to, da te plače daleč ne odgovarjajo visoki storitvi delavstva.

Zadnjič smo čitali, da je v rudniku Srbski Balkan ubilo 12 ljudi, a ostali so šli v stavko radi neizplačila njihovih mezd, katere so znašale nad 300.000 Din.

Ja in končno slišimo, da so rudarji rudnika Ladanje Dolnje, 126 po številu, strdali v rovi 168 ur, da so takorekoč umirajoč prisilili podjetnika, da je dobil denar za izplačilo njihovih mezd.

Tu so pa navedeni samo rudniki, o katerih je primorana tudi ostala javnost, da piše. Ne sme se pa s tem misliti, da je pri drugih rudnikih kaj boljše, posebno v južnih krajih ne. Povsod je tako kakor smo uvođoma povedali. Brezposelnost, priganjanje in zato stradanje. To je danes življenjski motiv rudarjev.

Sedaj pa se vprašamo, kje je tu zakon, ki naj ščiti rudarje? Kje je tu pravica, da morajo nedolžni družinski očetje, ki so si že s krvavimi žulji prisluzili tiste beraške pare, da se morajo še za izplačilo istih zariti v rove, in se potem pustiti od lakote nezavestne nositi iz rova za svoj težko prislužen denar?

Ali ni to socijalni in brezvesten zločin nad rudarskim delavstvom? Kako dolgo še bodo naši odločilni krogi brezbrizno gledali na to trpinčenje rudarjev?

In vi rudarji, kdaj se boste zdračili???

Nova postojanka ZRJ.

V nedeljo, dne 24. marca t. l. se je vršil pri Sv. križu pri Rogški Slatini sestanek rudarjev rudnika Sv. križ, last Zjedinenih tvornic stakla d. d. Zagreb. Po izčrpnem po-

ročju, ki ga je podal s. J. Arh, so navzoči rudarji soglasno sklenili vstopiti v organizacijo vsi do zadnjega. In res, pristopili so vsi navzoči. Pravila za ustanovitev podružnice so že vložena.

Prvo kar bo najpotrebnejše, da organizacija ukrene bo, da se bo podjetje pripravilo do tega, da bo delavske mezde v redu izplačevalo. Zakaj absolutno ne gre, da mora ubog delavec mesec čakati na svoje težko prislužene pare. Vam, novo pristopivšim borcem, pa kličemo: Z ljubeznijo do stvari in z vztrajnostjo do zmage.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da nisem bil nikoli član N.S.Z. V odbor se me je stavilo brez moje vednosti; jaz sem in ostanem član Z.R.J.

Zabukovca, 22. marca 1935.

Vočko Vinko.

ZAHVALA.

Najlepše se zahvaljujem vsem za izraženo sožalje ob priliki smrti mojega sina Leopolda. Zahvaljujem se tudi vodstvu in sodrugom kemične tovarne v Mostah ter za poklonitev vencev. Enako se tudi zahvaljujem »Svobodi« in gasilec iz Zadobrovc, godbi »Svobode« Dobrunje in tudi sodrugu Mojskriču za lep poslovljni govor, kakor tudi vsem ostalim za zadnje spremstvo.

Sp. Zadobrova, dne 3. marca 1935.

Družina Jančar.

SPLOŠNA DEL.STROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE

Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije.

I. zvezin kongres 9. in 10. junija v Kranju bo velika delavska manifestacija. Udeležili se ga bodo zastopniki internacionale in inozemski zastopniki sorodnih delavskih strokovnih organizacij, ki bodo govorili na velikem delavskem shodu v Kranju 10. junija.

Zaprošeno je za polovično vožnjo.

ZAHVALA.

Podpisana podružnica se vsem darovalcem v Kemični tovarni v Mostah za prispevke k vencu za pokojnim sođr. Jančar Leopoldom najizkrenejšje zahvaljuje.

Darovali so: Vodstvo tovarne Din 100, nameščenci Din 101, delavstvo Din 381, skupno Din 582.—

Splošna delavska strok. zveza Jug. podružnica Moste.

Kranj

Kolektivna pogodba v tovarni gumi-jevih izdelkov »Semperit« 23. marca obnovljena in podpisana.

Vodstvo tovarne »Semperit« je 24. januarja t. l. odpovedalo akordni del kolektivne pogodbe, ker je hotelo imeti pri določanju akordov proste roke. Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, v kateri je delavstvo tega podjetja nad 80% organizirano, je takoj pokrenila energično akcijo, da se pogodba ne poslaša, temveč poskuša še izboljšati. Pod vodstvom organizacije je delavstvo sestavilo predloge, vendar pa na prvi razpravi 5. marca ni prišlo do sporazuma. Na drugi razpravi, dne 23. marca, pa se je zadeva zadovoljivo likvidirala in kolektivna pogodba podpisala. Razprava je trajala celih 6 ur in je bila zastopana tudi Zveza industrijev. Delavstvo načelno odklanja akordno delo. Kjer pa je to neizogibno, morajo biti akordi s sodelovanjem delavskih zaupnikov in strokovno organizacijo tako postavljeni, da delavec lahko zasluži najmanj 15% nad temeljno urno plačo. Urna plača pa mora biti v vsakem slučaju delavstvu garantirana. Te glavne stvari so zastopniki delavstva tudi dosegli in so v novi kolektivni pogodbi jasno zapisane. Vodilnim in odgovornim delavcem(kam) pri akordnih skupinah pa je dosežen 10% povišek na temeljno urno plačo. V slučaju motenj v obratu, vsled popravila strojev, čakanje na material, plača podjetje delavstvu polovico temeljne urne plače (če tudi so doma), ako se jih ne zaposli pri drugem delu v tovarni.

V ostalem veljajo določbe kolektivne pogodbe iz leta 1933.

Delavstvo se je na sestankih, ki so bili polnoštevilno obiskani, o vsem sproti obveščalo. Pripravljeni so bili poseči v obrambo svojih pravic tudi po skrajnem obrambnem sredstvu, uvidevnosti na obeh straneh pa se je zahvaliti, da do tega ni prišlo. Delavci stojte vedno tako solidarno v organizaciji, da se bodo določbe kolektivne pogodbe tudi striktno izvajale. Delavci drugih industrij v Kranju pa se iz tega nekaj naučite! V tej akciji smo praktično pokazali, kako se ustvarja enotna fronta in kako in kdo jo vodi.

Kranj

Jubilej zavednega delavca. Na Jožefovo je obhajal 75. godovni dan delavec Jože Brenk, doma iz Stražišča. V imenu kranjskega delavstva mu je čestital s. Kerč. Pečci »Svobode« so mu pa zapeli pozdrav in par delavskih pesmi. — Sodrug Brenk je že kot sedemletni otrok moral za kruhom (kot pastir), za katerega se je potem boril in se bori še danes. Izučil se je kovaške obrti. Leta 1883., ko je odslužil vojaške, je takoj nastopil službo v mlinu Vinka Majdiča v Kranju, kjer je služil do leta 1925. Bil je ves čas predsednik strokovne organizacije živilskih delavcev. Napram podjetju je vedno odločno in nepopustljivo branil pravice delavstva in je radi tega užival med delavstvom veliko zaupanje. Leta 1925 pa, ko je bilo konec Majdičevega mlina, je s. Brenk nastopil službo v »Jugočeški«, kjer dela še danes. Vedno je še krepak in zdrav ali kljub temu bi že moral uživati pokojnino, katero je s svojim delom že davno zaslužil. Ali starostnega zavarovanja, za katero se je tudi on boril, delavstvo še danes nima, zato pa mora, čeprav starček, na delo. Sodrug Brenk pripoveduje, da je bil dolgo časa sam v vasi, ki se je boril proti izkoriščalcem delavstva in ni mislil, da bo dočkal to, da bi mu delavci pevcji zapeli za voščilo k njegovemu godu. Delavci mu želimo še mnogo let, da bo dočkal to, za kar se je boril.

MONOPOLCI

Monopolci.

Na vprašanje podružnične uprave Ljubljana glede »Pravilnikov« in ostalih stvari, o katerih se razpravlja in zahteva rešitev že tretje leto (od obstoja Saveza) fakično pa n. pr. za penzijo že skoro dvajset let, je Savezna uprava odgovorila, da stvar ni prišla na mrtvo točko — pač pa je skoro sigurno, da pred zasedanjem novega parlamenta naša vprašanja pri sedanjih vladi ne bodo prišla več na vrsto in v odobrenje. Posebno zato, ker nima delavstvo sedaj nobenega zastopnika na onem mestu, kjer se zakoni za nas kroje.

Upamo, da nam bo mogoče vsaj par naših delavskih zastopnikov poslati v novi parlament, zato jim stavimo kot predpogoj za naše glasove, da bodo na prvem zasedanju razložili položaj monopolskega delavstva in odločno zahtevali izboljšanih »Pravilnikov«, posebno pa da se vnese v proračun vsota 15 milijonov, katere je potrebna za končno ureditev naše penzije.

Ker je circa 7 milijonov dinarjev že itak vsako leto odobrenih, je potrebna odobritev samo še 8 milijonov dinarjev in monopolsko delavstvo bi bilo rešeno — vsaj delno — gledati v temno bodočnost.

Ako hočemo torej imeti v parlamentu svoje zastopnike — pojdimo 5. maja 1935 na volišče in oddajmo zanje svoje glasove.

Kdor pa želi ostati še dalje suženj — naj ostane doma za pečko ter čaka, da mu bo samo kaj padlo v usta!

»Prostovoljni dinar« sta dobila v mesecu februarju in marcu ss. Anžič Emil in Oblak Mici, ker sta imela vse pogoje izpolnjene.

Zahvaljujeta se vsem sodrugom in sodružicam, kateri so prispevali.

Odbor podr. Ljubljana.

Mariborske vesti

Nezaslišano izzivanje delavstva.

Tvrđka Schonsky v Mariboru odpovedala celokupnemu delavstvu službo.

Tekstilna tvornica Zelenka in Comp., katere lastnik je inozemec g. Schonsky, je te dni brez vsakega vzroka odpovedala celokupnemu delavstvu službo. Ta svoj korak vodstvo tvrđke ni utemeljilo in ga tudi ni mogoče utemeljiti z ničemer. Daleč naokrog

Vesele in srečne velikonočne praznike

želijo svojim cenj. gostom, odjemalcem in prijateljem tvrđke v Celju

Priporoča se tvrđka Prva celjska KRIŠTALIJA Celje, Za Kresijo 14. Telefon 154. Tovarna ogledal in brušenega stekla. Stavbeno in umetno steklarstvo. Okvirje za slike.	ŠTEFAN TURK mesar Spod. Hudinja pri Celju se priporoča vsemu delavstvu. M. VERNIK trgovina v Gaberju, se priporoča vsem delavcem iz Celja in okrožja Celje. FRANC KOROŠEC parna pekarna Celje, Kralja Petra cesta 33. Vsak dan sveži istotako pristni rženi kruh. Se priporoča vsemu celjskemu delavstvu.	KARL LOIBNER, Celje Delikatese. — Specerija. Postrežba solidna, blago dobro. Priporoča se vsemu delavstvu. PETEK, Celje manufakturna in modna trgovina Prešernova ulica 21-I — Dečkov trg se priporoča vsemu delavstvu

Pristopi k Cankarjevi družbi, ki Ti da za letnih Din 20.— štiri lepe knjige!

SOKO-obleke

Moške volnene obleke . . . . . Din 150.—
 Otroške volnene obleke . . . . . Din 50.—
 Damski plašči . . . . . Din 180.—
 Hubertus plašči . . . . . Din 235.—

so solidne, trpežne in poceni, tako da ustreza vsem in vsakemu

TO SO CENE ZA VAS!!!

SOKO-OBLEKE, Celje, Kralja Petra cesta 22

slovi ta tovarna radi svojega neizmernega izkoriščanja zaposlenega delavstva, kateremu plačuje neverjetno nizke mezde, ki zdaleka ne zadoščajo za najskromnejše življenske potrebe. Ali postaja mogoče namera, z odpovedjo službe delavstvu ponovno znižati mezde?

Ako taka namera postaja, potem so merodajni faktorji dolžni preprečiti tako spekulacijo na račun ubogih delavcev. Ne sme se dopustiti, da bi inozemec ravnal z našim delavstvom kakor s sužnji. Pričakujemo, da bodo pristojne oblasti podvezle potrebne korake v zaščito delavstva. O stvari bomo še poročali.

Velika delavska akademija
 bo 27. aprila 1935 v dvorani »Union«. Nastopijo mariborska pevka, godbeni in ostala kulturna društva. — Spored bo bogat in pester! — Vstopnice se dobijo v tajništvu Strojne komisije, v administraciji »Delavske politike« in »Volksstimme« ter pri vseh funkcionarjih in zaupnikih.

Tovarna Doctor in drug odpusča brez odpovedi. Zglasila se je pri nas delavka, katera je bila pravkar odpuščena v tekstilni tovarni Doctor in drug »radi pomajkanja dela« brez vsake odpovedi. Tovarna delavki, ki je bila zaposlena že več let, ni plačala niti dneva za odpovedno dobo. Seveda smo delavko podučili, da ji mora tovarna plačati mezdo za 14 dnevno odpovedno dobo. Delavci čuvajte svoje zakonite pravice vsaj proti inozemskemu kapitalu, ki si je napravil v dobrih časih milijonske dobičke. Zato vsi v svobodne strokovne organizacije.

Kultura

Knjižnici Delavske zbornice stalno napredujejo. Knjižnica DZ v Ljubljani je v letošnjem tromesečju izposodila 15.452, to je 643 knjig več nego lani v istem času; knjižnica v Mariboru je izposodila v istem času 10.363 knjig, to je 632 več nego lani. Knjižnici sta odprti vsak delavnik in izposojata knjige tudi na deželo.

»Snaga«, socialistični časopis, št. 3, marca, je izšla in prinaša članke Sretan Jakšiča, Milice Topalovičeve, Karla Kaučeka, Nada Aleksandrove in Galibova Muradina. Pregled gibanja je prostoren in pregleden.

Književni Horizonti, zagrebška književna revija, zvezek 4, prinašajo lepe razprave od VI. Nazora, L. Zumbrovka, S. Ostrovskega, Sl. Župića in drugih književnikov.

Sad pokažite — šta znate!

Za nagradni natječaj foto-amatera, koji priredjuje Jadranska Straža u Zagrebu, šaljite Vaše najbolje slike snimljene na moru i Primorju. Ako želite snimati nove motive, to Vam se sada preko Uskrsnih praznika pruža prilika da to učinite, jer će na Uskrsnu subotu krenuti iz Zagreba posebni popularni izletnički vlakovi za Split i Sušak. Ne odlazite stoga iz Zagreba preko Uskrsa bez fotografske kamore! Za dobitnike ove prve izložbe maritimne fotografije predviđene su veće novčane nagrade, te višednevni besplatan boravak u Ljetovalištu Jadranske Straže u Jelsi na Hvaru. Prospekt i sve potrebne informacije kod Jadranske Straže Zagreb, Gajeva ul. 28-L, Tel. 60-87.

Ali ste razredno zavedni esperantisti?

Najdejo se esperantisti delavci, kateri so organizirani v »neutralskem« klubu, trde, da je Esperanto jezik in nima nikake zveze s politiko. Po našem mnenju je to popolnoma napačno, saj Esperanto je živ jezik, katerega poslabšajo ljudje. Torej vsak posameznik ga more uporabljati v svoje cilje, dobre ali slabe.

Ali mogoče še obstajajo esperantisti, kateri niso opazili, kolikokrat je uporabljal meščanstvo Esperanto proti ideji delavstva? Ni dolgo tega, ko je »Heroldo« (glasnik meščanskega esperantskega gibanja) hvalil in zagovarjal nacionalizem v Nemčiji. Japonski časopis »Oomoto« nima najbrže samo naloge, ponesrečevati človeštvo, toda tudi hvaliti japonski imperializem.

Kaj delajo delavci esperantisti? Oni niso samo indiferentni za delavsko propagando, toda celo podpirajo te »neutralske« organizacije. Izgovor za njihovo delovanje se glasi: »Vi imate prav, toda pri nas niso politične razlike tako ostre in zaradi tega je vseeno, ali sem član meščanskega ali delavskega društva.

Toda dragi omahljivci, ali ste že kedaj premislili, da zmagata delavstva ni zavisna od ene same dežele? Poleg tega morate priznati, da ne obstajajo in niso obstojale »neutralske« organizacije, ker na ta način one nebi priskrbele politične propagande za Hitlerja in za druge naše nasprotnike. Iz tega vidimo, da »neutralske« organizacije zavrnejo svojo nevtiralnost, čim prevzame protidelavska vlada oblast.

Na drugi strani opazimo, da esperantisti nevtiralizem zamegljuje vpogled v razredno zavednost. V zvezi z meščani se delavci esperantisti navajajo v gizdalinstvo, samoljubje in k splošnemu pomeščanjenju.

Pri nakupu zahtevajte vedno pristne

KRANJSKE KLOBASE

od tordke

JOSIPROZMAN, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 83, telefon št. 2966

Klobuke v najnovjših barvah in oblikah dobre kakovosti, ter razne športne čepice nudl v bogati izbiri po nizkih cenah

MIRKO BOGATAJ

TRGOVINA KLOBUKOV IN ČEPIC

Ljubljana, Stari trg 14

Solidna postrežba — Sprejemajo se popravila

Delavci!

Najcenejše se oblečete, ako kupite narejene moške in deške obleke in perilo domačega izdelka tovarne

»TRIGLAV«,

JOSIP OLUP, Ljubljana, Stari trg 2,

Pod Tranco 1 in Kolodvorska 8.

V zalogi ima vedno hlače, klobuke, čepice, tkanine, šifone, urenje itd.

Obleke in perilo se izgotavlja tudi po meri po najnižjih cenah in po najnovjši fazoni.

Moje geslo je: Dobro blago, najboljša izdelava, nizke cene!

Iz tega zaključujemo, da za zavednega delavca esperantista, posebno za voditelja delavskega pokreta, ne obstoja »nevtiralni« esperantizem.

Proč z nevtiralizmom!

Razno

Deset jajc — en dinar!

Zagrebski časopisi, in po zagrebških tudi naši, so te dni poročali, da prodajajo kmetje okoli Varaždina in Ludbrega (v bivšem Zagorju) po 10 jajc za 1 dinar, bolj debelih, izbranih jajc pa dobiš 7 za 1 dinar!

Škatlica vžgalic pa velja tudi 1 dinar; torej mora kmet dati za eno škatlico vžgalic 10 drobnejših ali pa 7 boljših jajc!

Nekdaj, recimo pred 30 leti, so prodajali v Ljubljani jajca po 2—3 za »groš« (5 starih krajcarjev). Na deželi so jih prodajali po krajcarju, 5 za »groš«. Takrat je torej kmet plačal za eno škatlico vžgalic 1 jajce — danes pa jih mora dati deset!

Za dobre »čajgaste« hlače je plačal kmet nekdanj 1 goldinar = 100 krajcarjev = 100 jajc. Danes veljajo take hlače (povprečno) 100 dinarjev ali 100 × 10 = 1000 jajc!

Vsak razumen človek mora uvideti, da je takšno razmerje med cenami kmetijskih pridelkov in cenami industrijskih proizvodov nevzdržno in da mora vse kmetско gospodarstvo propasti prej ali slej, če vlada ne bo mogla najti sredstev, da pritiska na industrijo v smislu znižanja cen industrijskega blaga ali pa da določi primerne ukrepe v zaščito cen kmetijskih pridelkov.

Naredba o delovnem času za dravsko banovino. Poslabšana naredba o delovnem času v dravski banovini za obrti je bila že pred daljšo dobo razveljavljena. Meseca maja ali junija, kakor čujemo, izide nova. Nekateri delodajalci pa že sedaj brusijo pete, da bi jo še poslabšali. Tako zlasti nekateri ljubljanski brivci in še nekateri delodajalci. Po našem mnenju je podaljševanje delovnega časa v dobi splošne krize skrajna drznost in bi morala oblast že z ozirom na krizo omejiti delovni čas. Da se namera delodajalcev, pred vsem brivskih mojstrov in pekovskih mojstrov ponesreči, naj poskrbe za to brivski in pekovski delavci in pomočniki. Nočni in nedeljski počitek mora se uveljaviti.

Socializem jim smrdi. — Da so bili sklicatelji ponesrečenega ljubljanskega posvetovanja proti Topalovičevi listi vse prej kakor socialisti ali marksisti, najbolje dokazuje njihova zaupna okrožnica, s katero so vabili skupaj lahkoverne ljudi, kajti v tej okrožnici takoj v prvem odstavku pravijo: »Volilci zahtevajo, da se lista ne imenuje socialistična...« Torej to je najvažnejše.

Nepoučen človek bi rekel na to, da so proti imenu socializem zato, ker so bolj radikalni od nas. To pa seveda ne drži, ko vemo, da so n. pr. ruski boljševiki gotovo bolj radikalni od ljubljanskih študentov, pa so dali Rusiji ime socialistična zveza sovjetskih republik. Zakaj pa so potem proti socializmu; tega nam ni treba ugibati, ker to povedo sami v svoji okrožnici, ko pravijo: »Kajti lista mora združevati volilce vseh prepričanih in vseh ustanov.« Kdo pa vabi danes skupaj »vsa prepričanja in vse stanove« (ti sklicatelji razredov ne poznajo več)? Nihče drugi kakor fašisti. Saj zato jih je pa prvoaprilski »Slovenec« tudi pohvalil, ker toliko so tudi pri »Slovincu« pametni, da se da spraviti skupaj vse stanove samo za 1. april.

(Iz »Delavske politike«).

ZLET »SVOBOD«

V juliju mesecu letos, v nedeljo, dne 7. julija priredi »Svoboda« zlet vseh »Svobod« v Celje.

Priprave se že vrše. Na tem zletu se bomo vsi Svobodaši in Svobodasič sestali, si stisnili roke, se spoznali in naši pevski zbori bodo nam zapeli delavske pesmi skupaj kot 500 pevcev števska množica. Delavske godbe bodo igrale, pozdravni govori nam bodo povedali, da smo to MI.

Godilo se bo to na Glaziji pri Celju, in zvočniki bodo razvrščeni, da bo vsak iz desetstisočih Svobodašev in Svobodašič slišal vse.

Zato delajte na to, da se udeležite vsi strokovno organizirani sodruzi in sodružice tega zleta »Svobod«, da bomo skupaj ENO!

Vse podrobnosti izveste v podružnicah »Svobode« in pri svojih strokovnih organizacijah! Družnost!

Izletni odbor »Svobode«.

V slogi je moč!

Zato kupujte obleke in perilo vseh vrst domačega izdelka po konkur. cenah pri znani trvdki

J. OLUP,
 Ljubljana - Stari trg št. 2

DELAMO,

da Vas dobro in pošteno oblečemo.

Naše cene so (v dinarjih):

Obleke za delavnik	120—160
Volnene obleke	170—390
Fantovske obleke	110—290
Hlače	75—160
Otroške obleke	60—130
Športne kape	10—18
Nepremočljivi hubertusi	320, 260, 160

TIVAR OBLEKE

»ADRIA«

PRAŠEK JE BOLJŠI!

Mary Smolnik

Celje, Aleksandrov trg.

Zadnje novosti damskih klobukov. Popravila, hitro, točno in po ceni.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

SEMENA

za polje in vrt

Sever & Co., Ljubljana